

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY KOBIERZYCE**

z dnia 2024 r.

w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobierzyce

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609) oraz art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399), po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu, Rada Gminy Kobierzyce uchwala: **Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobierzyce o następującej treści:**

**Rozdział 1.
POSTANOWIENIA OGÓLNE**

§ 1. 1. Regulamin ustala szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobierzyce.

2. Ilekroć w regulaminie jest mowa o:

- 1) **punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych** - należy przez to rozumieć punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- 2) **budynkach jednorodzinnych** - należy przez to rozumieć budynek mieszkalny jednorodzinny, o którym mowa w art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2023r. poz. 682 ze zm.);
- 3) **budynkach wielorodzinnych** - należy przez to rozumieć budynek mieszkalny, który nie jest budynkiem jednorodzinny;
- 4) **odpady budowlane i rozbiórkowe** - należy przez to rozumieć odpady powstałe w trakcie prac budowlanych, rozbiórkowych i remontowych przeprowadzonych w gospodarstwach domowych indywidualnie przez mieszkańców;
- 5) **Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego** - należy przez to rozumieć Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIII/1450/17 z dnia 21 grudnia 2017 r.

**Rozdział 2.
WYMAGANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE
NIERUCHOMOŚCI**

§ 2. 1. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości poprzez:

- 1) selektywne zbieranie wytwarzanych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, w sposób określony w § 3, co najmniej w zakresie obejmującym:
 - a) papier
 - b) metale
 - c) tworzywa sztuczne
 - d) szkło
 - e) odpady opakowaniowe wielomateriałowe

- f) bioodpady
 - g) przeterminowane leki i chemikalia
 - h) zużyte baterie i akumulatory
 - i) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
 - j) meble i inne odpady wielkogabarytowe
 - k) odpady budowlane i rozbiórkowe
 - l) zużyte opony
 - m) odpady niebezpieczne
 - n) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek.
 - o) odpady tekstyliów i odzieży;
- 2) przekazywanie selektywnie zebranych odpadów uprawnionym podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz podmiotom prowadzącym punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub przekazywanie odpowiednim podmiotom w trybie określonym przez właściwe przepisy;
- 3) zbieranie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych tj. odpadów pozostałych po segregacji nadających się do wykorzystania surowców określonych jako odpady w ust. 1 pkt 1) lit. a - e i nie zawierających pozostałych odpadów określonych w ust. 1 pkt 1) lit. f – o, przekazywanie ich uprawnionym podmiotom prowadzącym działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

2. Dozwolone jest samodzielne przekazywanie posegregowanych przez właściciela nieruchomości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

3. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do zapewnienia pracownikom przedsiębiorcy odbierającego odpady swobodnego dostępu do wszystkich pojemników i worków zlokalizowanych w miejscu gromadzenia odpadów umożliwiającego bezpieczny, bezkolizyjny, nieograniczony przeszkodami dostęp z drogi publicznej do tych pojemników lub worków, w tym również dostęp obejmujący przekazanie przedsiębiorcy odbierającemu odpady niezbędnej dla każdego rodzaju pojemników i worków ilości kluczy, pilotów, kodów dostępu do bram, drzwi lub zamknięć, a w przypadku zabudowy jednorodzinnej także dostęp niewymagający wejścia na teren posesji.

§ 3. 1. W zależności od rodzaju zabudowy właściciele nieruchomości zobowiązani są do selektywnego zbierania i do pozbywania się wskazanych poniżej odpadów w następujący sposób, z zastrzeżeniem § 9 ust. 5:

- 1) w zabudowie jednorodzinnej:
 - a) metale i tworzywa sztuczne - w osobnym pojemniku lub worku;
 - b) papier - w osobnym pojemniku lub worku;
 - c) szkło - w osobnym pojemniku lub worku;
 - d) bioodpady - w osobnym pojemniku lub worku;
 - e) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - w osobnym pojemniku;
- 2) w zabudowie wielorodzinnej, z zastrzeżeniem pkt 3):
 - a) metale i tworzywa sztuczne - w osobnym pojemniku;
 - b) papier - w osobnym pojemniku;
 - c) szkło - w osobnym pojemniku;

- d) bioodpady - w osobnym pojemniku;
- e) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - w osobnym pojemniku;
- 3) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony, jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich pkt 1);
- 4) na terenie nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne:
 - a) metale i tworzywa sztuczne - w osobnym pojemniku;
 - b) papier - w osobnym pojemniku;
 - c) szkło - w osobnym pojemniku;
 - d) bioodpady - w osobnym pojemniku;
 - e) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - w osobnym pojemniku.

2. Do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych właściciele nieruchomości zamieszkałych mogą dostarczyć odpady zbierane selektywnie wymienione w § 3 ust. 1 pkt 1) - 3) oraz wszystkie pozostałe odpady zbierane selektywnie wymienione w § 2 ust. 1 pkt 1).

3. Meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbierane są w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz w ramach zorganizowanego systemu akcyjnego dwa razy w roku na wiosnę (marzec-kwiecień) i jesień (październik-listopad).

4. Odbiór choinek naturalnych z nieruchomości zamieszkałych, w ramach odbioru bioodpadów realizowany będzie w okresie od 15 stycznia do 15 lutego każdego roku.

5. Dopuszcza się w ramach akcji dobroczynnych prowadzonych w obiektach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urzędy) zbieranie nakrętek plastikowych.

6. Odbiór przeterminowanych leków z aptek realizowany jest raz w miesiącu.

§ 4. 1. Określa się następujące wymagania dotyczące kompostowania bioodpadów stanowiących odpady komunalne w kompostownikach przydomowych na terenie nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi:

- 1) kompostowanie bioodpadów stanowiących odpady komunalne powinno odbywać się w kompostownikach przydomowych, zapewniających optymalne warunki rozkładu biomasy, gdzie materiał biodegradowalny układa się warstwowo;
- 2) kompostowni bioodpadów stanowiących odpady komunalne nie prowadzić w sposób ograniczający dostęp powietrza do biomasy, z zachowaniem właściwego przewietrzania materiału, w sposób niepowodujący procesów gnilnych i wydzielania odorów;
- 3) kompostowanie nie powinno powodować uciążliwości dla otoczenia i negatywnego oddziaływania na środowisko oraz powinno zapewnić zagospodarowanie całego strumienia powstających na nieruchomości bioodpadów;
- 4) kompostownikiem nie jest miejsce (pryzma) na gruncie, na którym składowane są bioodpady.

2. Właściciele nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, na których kompostowane są bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych, zwolnieni są z obowiązku posiadania pojemnika lub worka na bioodpady.

§ 5. 1. Obowiązek uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego w przypadku intensywnych opadów śniegu powinien być realizowany codziennie do godz. 22:00 poprzez zamiatanie, zbieranie, grabienie, zmywanie, itp. lub odgarnięcie śniegu i błota pośniegowego w miejsce nie powodujące zakłóceń w ruchu.

2. Uprzątnięcie śniegu, lodu, błota i innych zanieczyszczeń z chodników nie może zostać dokonane na teren jezdni. Dopuszcza się składowanie pod drzewami: śniegu, lodu i błota pośniegowego – wyłącznie niezawierających środków chemicznych używanych do usuwania śliskości.

§ 6. Właściciele nieruchomości przeznaczonych do użytku publicznego zapewniają utrzymanie czystości i porządku na częściach tych nieruchomości poprzez wyposażenie miejsc publicznych w odpowiednią liczbę zamocowanych na stałe koszy ulicznych na drobne odpady komunalne oraz wyposażenie miejsc publicznych, na których dopuszczone jest wyprowadzanie zwierząt domowych, w szczególności psów, w pojemniki do zbierania odchodów zwierząt.

§ 7. 1. Mycie pojazdów samochodowych poza myjniami może odbywać się wyłącznie przy użyciu środków ulegających biodegradacji, w miejscach nieprzeznaczonych do użytku publicznego, o utwardzonej, szczelnej nawierzchni, posiadających odprowadzenie powstających ścieków po podczyszczeniu do kanalizacji sanitarnej lub do zbiornika bezodpływowego, z którego są usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Naprawa pojazdów samochodowych poza warsztatami samochodowymi może odbywać się wyłącznie w zakresie obejmującym drobne naprawy własnych samochodów oraz pod warunkiem:

- 1) niepowodowania uciążliwości dla właścicieli sąsiednich nieruchomości oraz negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym emisji hałasu lub spalin;
- 2) gromadzenia powstających odpadów w pojemnikach do tego przeznaczonych;
- 3) zabezpieczenia przed przedostawaniem się płynów samochodowych do środowiska.

Rozdział 3.

RODZAJE I MINIMALNE POJEMNOŚCI POJEMNIKÓW LUB WORKÓW PRZEZNACZONYCH DO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE NIERUCHOMOŚCI, W TYM NA TERENACH PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU PUBLICZNEGO ORAZ NA DROGACH PUBLICZNYCH, WARUNKI ROZMIESZCZENIA TYCH POJEMNIKÓW I WORKÓW ORAZ UTRZYMANIA POJEMNIKÓW W ODPOWIEDNIM STANIE SANITARNYM, PORZĄDKOWYM I TECHNICZNYM

§ 8. 1. Do zbierania odpadów na terenie gminy przewidziane są następujące pojemniki i worki:

- 1) dla zabudowy jednorodzinnej pojemniki o pojemności: 120 l, 240 l oraz worki 120 l.
- 2) dla zabudowy wielorodzinnej pojemniki o pojemności: 120 l, 240 l, 660 l i 1100 l.
- 3) dla zabudowy niezamieszkałej:
 - a) worki o pojemności 120 l,
 - b) pojemniki na odpady o pojemności od 120 l do 3600 l,
 - c) kontenery o pojemności od 5 m³ do 36 m³,
 - d) prasokontenery na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o pojemności od 16 m³ do 36 m³,
- 4) Inne specjalne pojemniki do zbierania odpadów komunalnych, np. odpadów niebezpiecznych,
- 5) Kosze uliczne o pojemności od 10 l do 80 l.

2. Dla poszczególnych rodzajów odpadów należy zastosować pojemniki lub worki wyłącznie do tego celu przeznaczonych o ujednoliconych oznaczeniach kolorem:

- 1) żółtym, oznaczonych napisem "Metale i tworzywa sztuczne", z przeznaczeniem na odpady z metali i tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- 2) niebieskim, oznaczonych napisem "Papier", z przeznaczeniem na odpady z papieru i tektury oraz odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
- 3) zielonym, oznaczonych napisem "Szkło", z przeznaczeniem na szkło (łącznie szkło kolorowe i bezbarwne),
- 4) brązowym, oznaczonych napisem "Bio", z przeznaczeniem na bioodpady,

5) czarnym, metalowym (pojemnik ocynkowany) lub ciemnozielonym z napisem „Zmieszane”, z przeznaczeniem na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

3. Wskazane w ust. 1 pojemniki do zbierania odpadów muszą spełniać wymagania określone w ustawie o systemie oceny zgodności lub wymagania Polskich Norm.

4. Wskazane w ust. 2 pkt 4) worki służące do zbierania bioodpadów muszą posiadać właściwości biodegradowalne.

5. Wszystkie pojemniki lub worki na odpady muszą być zaopatrzone w oznaczenia, w postaci naklejki lub nadruku wskazujące jednoznacznie rodzaj gromadzonych w nich odpadów. Pojemniki na odpady muszą mieć oznakowanie zapewniające identyfikację właściciela pojemnika. Wprowadza się następujące zasady oznaczeń:

- 1) odpadów z metali i tworzyw sztucznych gromadzonych w pojemnikach lub workach w kolorze żółtym oznaczonych napisem "Metale i tworzywa sztuczne",
- 2) odpadów w postaci papieru i tektury gromadzonych w pojemnikach lub workach w kolorze niebieskim oznaczonych napisem "Papier",
- 3) odpadów w postaci szkła gromadzonych w pojemnikach lub workach w kolorze zielonym oznaczonych napisem "Szkło",
- 4) bioodpadów, oznaczonych napisem "Bio" gromadzonych w pojemnikach lub workach w kolorze brązowym,
- 5) niesegregowanych odpadów, oznaczonych napisem „zmieszane” w pojemnikach w kolorze czarnym, ciemnozielonym lub metalowym (pojemnikiem ocynkowanym).

6. Do zbierania papieru i makulatury stosuje się pojemniki o budowie zapewniającej ochronę przed wpływem opadów atmosferycznych i rozwiewaniem.

7. Oznakowanie zapewniające identyfikację właściciela pojemnika dostarczone zostanie przez gminę w przypadku nieruchomości objętych systemem gminnym lub podmiot odbierający odpady dla pozostałych nieruchomości na terenie gminy.

8. Wszystkie pojemniki do zbierania odpadów komunalnych wyposażone będą w system identyfikacji chip w technologii RIFD (ang. Radio Frequency Identification, technologia umożliwiająca bezprzewodową identyfikację drogą radiową).

9. Dopuszcza się prowadzenie przez właścicieli nieruchomości na terenie nieruchomości, do której posiada tytuł prawny, kompostowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach i wykorzystania produktu na własne potrzeby. Należy zapewnić prawidłowy proces kompostowania odpadów w warunkach tlenowych w okresie całego roku. Kompostownik odpadów nie może stwarzać uciążliwości w zakresie przykrych zapachów.

§ 9. 1. Wyznacza się minimalne pojemności pojemników lub worków służących do zbierania odpadów komunalnych, w które wyposażona jest nieruchomość, przyjmując, że sumaryczna ilość wszystkich wytwarzanych odpadów komunalnych wynosi:

- 1) dla nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, zabudowanej budynkami jednorodzinnymi 50 l na każdego mieszkańca, przy częstotliwości odbioru odpadów co 2 tygodnie, przy czym wyznacza się minimalne pojemności pojemników lub worków:
 - dla niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych 120 l,
 - dla metali i tworzyw sztucznych 120 l,
 - dla bioodpadów 120 l,
 - dla papieru 120 l,
 - dla szkła 120 l;
- 2) dla nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, zabudowanej budynkami wielorodzinnymi 25 l na każdego mieszkańca, przy częstotliwości odbioru odpadów dwa razy w tygodniu, z zastrzeżeniem pkt 3);

- 3) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich pkt 1);
- 4) dla nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne - 15 l na każdego pracownika (przy czym nie bierze się pod uwagę pracowników, którzy są w danym miesiącu nieobecni), przy częstotliwości odbioru odpadów co dwa tygodnie oraz dodatkowo w przypadku:
- a) uczelni, szkoły, przedszkola, żłobka, placówki całodziennego pobytu - 3 l na studenta/ucznia/dziecko/pensjonariusza oraz inną osobę przebywającą w placówce
 - b) szpitala - 20 l na łóżko szpitalne,
 - c) hotelu, motelu, pensjonatu lub inne budynki zamieszkania zbiorowego- 20 l na miejsce sypialne,
 - d) lokalu gastronomicznego - 20 l na miejsce konsumpcyjne,
 - e) urządzonych targowisk, hal targowych, giełd - 60 l na punkt handlowy,
 - f) ogródków działkowych - 12 l na każdą działkę,
 - g) teatru, sal widowiskowych, koncertowych - 1 l na miejsce na widowni,
 - h) kina - 2 l na miejsce na widowni,
 - i) cmentarza - 2 l na miejsce grzebalne.

2. Nieruchomości w części zamieszkałe i w części niezamieszkałe, muszą wyposażać nieruchomość w pojemniki do zbierania odpadów komunalnych osobno dla części zamieszkałej i osobno dla części niezamieszkałej.

3. Dopuszcza się różną kombinację pojemników lub worków do zbierania odpadów komunalnych, przy czym ich sumaryczna pojemność powinna odpowiadać minimalnej pojemności pojemników lub worków, o której mowa w ust. 1.

4. Dopuszcza się stosowanie na nieruchomościach niezamieszkałych prasokontenera o pojemności 2 razy mniejszej niż ustalona na podstawie ust. 1 minimalna pojemność pojemników.

5. W sytuacjach zwiększenia ilości wytworzonych odpadów komunalnych w ilości przekraczającej zadeklarowaną pojemność pojemników dopuszcza się gromadzenie odpadów komunalnych w workach do tego celu przeznaczonych o ujednoliconych oznaczeniach z kolorem zgodnym z § 8 ust.2 niniejszego regulaminu.

§ 10. Ustala się minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, wzdłuż których znajdują się ciągi piesze:

- 1) w terenie niezabudowanym - 20 l, usytuowane w odległości maksymalnie 10 km od kolejnego pojemnika,
- 2) w terenie zabudowanym - od 10 l do 80 l, usytuowane w odległości maksymalnie 300 m od kolejnego pojemnika.

§ 11. 1. Pojemniki do zbierania odpadów komunalnych należy umieszczać w wydzielonych miejscach na terenie nieruchomości, przystosowanych do tego celu zgodnie z odpowiednimi przepisami. Ponadto:

- 1) pojemniki do zbierania odpadów należy ustawiać w miejscu wyodrębnionym, dostępnym dla osób korzystających z pojemnika oraz przedsiębiorcy odbierającego odpady, bez konieczności otwierania wejścia na teren nieruchomości, do którego możliwy jest dojazd pojazdem do transportu odpadów z zastrzeżeniem pkt 2), z uwzględnieniem panujących warunków atmosferycznych (lód, śnieg, deszcz) oraz możliwość mechanicznego opróżniania pojemników przez ten pojazd.

- 2) w przypadku braku możliwości bezpośredniego dojazdu do miejsca ustawienia pojemników do zbierania odpadów, pojemniki należy wystawić w dniu odbioru, przed wejściem na teren nieruchomości lub udostępnić w sposób uzgodniony z przedsiębiorcą odbierającym odpady,
- 3) pojemniki należy ustawić tak, aby nie utrudniały korzystania z nieruchomości, w szczególności poprzez zastawianie ciągów pieszych i jezdnych oraz miejsc parkingowych,
- 4) w przypadku braku miejsca do ustawienia pojemników na terenie własnej nieruchomości dopuszcza się ustawienie pojemników na terenie nieruchomości sąsiedniej, pod warunkiem posiadania tytułu prawnego do dysponowania terenem na ten cel.

2. Worki przeznaczone do zbierania odpadów należy umieszczać w miejscu ustawiania pojemników lub innym miejscu uzgodnionym z odbiorcą odpadów wyłącznie w dniu wskazanym w harmonogramie odbioru danego rodzaju odpadów.

§ 12. 1. Gmina przejmuje od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz z wybranych nieruchomości niezamieszkałych, obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki i worki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, jako część usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w zamian za uiszczoną przez właściciela opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Worki na odpady komunalne będą dostarczane przez podmiot odbierający odpady komunalne „na wymianę” z nieruchomości jednorodzinnych. Maksymalna dostarczona przez podmiot odbierający odpady komunalne, ilość worków „na wymianę” na bioodpady nie może przekroczyć 5 szt., przy większej ilości wytworzonych odpadów, których ilość worków udostępnionych przekracza 5 szt. mieszkaniec otrzyma 5 szt. worków na wymianę a pozostałe bioodpady mieszkaniec udostępnia w swoich workach posiadających właściwości biodegradowalne zgodnie z § 8 ust. 4.

2. Ustala się, że mycie i dezynfekcja wnętrza pojemników odbywać się będzie:

- a) dla pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów zmieszanych i bioodpadów 2 razy w roku: w maju i w październiku;
- b) dla pojemników przeznaczonych do zbierania metali i tworzyw sztucznych, papieru i szkła odbywać się będzie 1 raz w roku w maju.

§ 13. Utrzymywanie miejsca gromadzenia odpadów komunalnych w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym należy do obowiązków właściciela nieruchomości.

Rozdział 4.

CZĘSTOTLIWOŚĆ I SPOSÓB POZBYWANIA SIĘ ODPADÓW KOMUNALNYCH I NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH Z TERENU NIERUCHOMOŚCI ORAZ Z TERENÓW PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU PUBLICZNEGO

§ 14. 1. Odbieranie odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego odbywać się może w systemie akcyjnym dwa razy w roku, zgodnie z podanym harmonogramem.

2. Kosze uliczne należy opróżniać z częstotliwością zapewniającą niedopuszczenie do ich przepełnienia, nie rzadziej niż jeden raz na dwa tygodnie.

3. Odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego należy przekazywać do punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym zlokalizowanych w obiektach handlowych zobowiązanych do prowadzenia zbiórki tych odpadów na podstawie przepisów odrębnych oraz do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub przedsiębiorcom prowadzącym okresowe akcje zbierania tych odpadów.

4. Odpady baterii i akumulatorów należy przekazać do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub dostarczyć do placówek handlowych zobowiązanych do prowadzenia zbiórki tych odpadów na podstawie przepisów odrębnych.

5. Odpady przeterminowanych leków i termometrów rtęciowych należy dostarczyć do specjalistycznych pojemników ustawionych w aptekach lub do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

6. Odpady środków chemicznych, farb i lakierów, zużytych opon, przepracowanych olejów oraz opakowań po nich należy dostarczyć do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

7. Odpady budowlane i rozbiórkowe oraz z remontów powinny być przekazywane do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w ilości do 1 tony rocznie na nieruchomość zamieszkałą.

8. Odpady powstałe na terenie nieruchomości, nie są zbierane selektywnie, gdy nie spełnione zostaną następujące warunki:

- 1) w przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych zadeklarowanego w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości i stwierdzonej nieprawidłowości w prowadzeniu selektywnej zbiórki, podmiot odbierający odpady komunalne przyjmuje je jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, stosownie do art. 6 ka ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- 2) przez nieprawidłowość w prowadzeniu selektywnej zbiórki rozumie się udział zanieczyszczeń w masie odpadów segregowanych objętościowo więcej niż 20% oraz udział odpadów segregowanych (papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła, odpadów opakowaniowych wielomateriałowych, bioodpadów) oraz niewłaściwego odpadu typu gruz i ziemia objętościowo więcej niż 20% w masie odpadów komunalnych zmieszanych,
- 3) po pierwszej stwierdzonej nieprawidłowości selektywnego zbierania przez właściciela nieruchomości odpadów podmiot odbierający odpady oznacza pojemnik lub worek z nieprawidłowo posegregowanymi odpadami żółtą naklejką (naklejka w kształcie trójkąta, o długości boku 15 cm). Pojemniki te lub worki na odpady selektywnie zbierane odebrane zostaną w najbliższym terminie odbioru zmieszanych odpadów komunalnych,
- 4) jeżeli zaistniała sytuacja powtórzy się, w przypadku odpadów selektywnie zbieranych, wówczas podmiot odbierający odpady, kwalifikuje odpady, jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i nakleja na pojemnik lub worek czerwoną naklejkę w kształcie trójkąta. Pojemniki te lub worki odebrane zostaną w najbliższym terminie odbioru zmieszanych odpadów komunalnych, a sytuacja ta skutkować będzie wszczęciem postępowania w sprawie określenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym opłaty podwyższonej,
- 5) wzór żółtej i czerwonej naklejki określa załącznik nr 1 do Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobierzyce.

9. Częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe powinna uniemożliwić przepełnienie zbiornika oraz być dostosowana do bieżących potrzeb gospodarstwa domowego i uzależniona od ilości osób zamieszkujących daną nieruchomość, zużywanej wody oraz pojemności zbiornika bezodpływowego.

10. W przypadku nieruchomości zamieszkałych lub użytkowych pozbywanie się nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych powinno odbywać się z częstotliwością nie rzadziej niż raz na kwartał z zastrzeżeniem pkt 9.

11. Zbiornik bezodpływowy musi być zlokalizowany w taki sposób, aby możliwy był dojazd do niego pojazdu asenizacyjnego podmiotu uprawnionego realizującego usługę wywozu nieczystości ciekłych.

12. Częstotliwość opróżniania komunalnych osadów ściekowych lub innych odpadów z przydomowych oczyszczalni ścieków wynika z instrukcji eksploatacji oczyszczalni. W przypadku, gdy właściciel nie posiada instrukcji eksploatacji opróżnianie osadów powinno odbywać się nie rzadziej niż raz do roku.

13. Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych oraz osadów w przypadku przydomowych oczyszczalni ścieków, są obowiązani do zawarcia umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, w celu systematycznego usuwania nieczystości ciekłych, nie dopuszczając do ich przepełnienia.

14. Właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiornik bezodpływowy na nieczystości ciekłe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków zobowiązani są do przechowywania przez okres co najmniej 1 roku umów, o których mowa w ust. 13 oraz dowodów uiszczania opłat za te usługi.

§ 15. 1. Odpady komunalne muszą być usuwane z terenu nieruchomości okresowo z częstotliwością zapewniającą utrzymanie należytego porządku wokół pojemników.

2. Częstotliwość odbioru odpadów uzależniona jest od:

- 1) rodzaju odpadów;
- 2) rodzaju zabudowy;
- 3) rodzaju nieruchomości.

3. Ustala się następującą częstotliwość odbioru niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych:

- 1) z terenu nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej 1 raz na 2 tygodnie,
- 2) z terenu nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej 2 razy na tydzień,
- 3) z terenu nieruchomości niezamieszkałych 2 razy w miesiącu,
- 4) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich zasady określone dla tej zabudowy.

4. Ustala się następującą częstotliwość odbioru odpadów z metali i tworzyw sztucznych:

- 1) z terenu nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej 1 raz na dwa tygodnie,
- 2) z terenu nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej 2 razy na tydzień,
- 3) z terenu nieruchomości niezamieszkałych 2 razy w miesiącu ,
- 4) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich zasady określone dla tej zabudowy.

5. Ustala się następującą częstotliwość odbioru bioodpadów:

- 1) z terenu nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej 1 raz na 2 tygodnie w okresie od kwietnia do października i 1 raz w miesiącu w okresie od listopada do marca.
- 2) z terenu nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej 1 raz na tydzień,
- 3) z terenu nieruchomości niezamieszkałych 2 razy w miesiącu
- 4) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich zasady określone dla tej zabudowy.

6. Ustala się następującą częstotliwość odbioru odpadów ze szkła:

- 1) z terenu nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej 1 raz na 2 miesiące,
- 2) z terenu nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej 1 raz na miesiąc,
- 3) z terenu nieruchomości niezamieszkałych 1 raz na miesiąc,
- 4) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru

deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich zasady określone dla tej zabudowy.

7. Ustala się następującą częstotliwość odbioru odpadów z papieru:

- 1) z terenu nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej 1 raz na miesiąc,
- 2) z terenu nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej 1 raz na miesiąc,
- 3) z terenu nieruchomości niezamieszkałych 1 raz na miesiąc,
- 4) w przypadku, gdy wszyscy właściciele nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej liczącej nie więcej niż 7 lokali, zadeklarowali w deklaracji, stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości, że chcą by odpady komunalne były od nich odbierane w sposób określony jak dla nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej, stosuje się do nich zasady określone dla tej zabudowy.

§ 16. 1. Nie można umieszczać:

- 1) w pojemnikach na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów z remontów i budowlanych, leków i chemikaliów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i akumulatorów, zużytych opon oraz odpadów zielonych,
- 2) w pojemnikach przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych, odpadów pochodzących z działalności gospodarczej, w tym odpadów medycznych i opakowaniowych oraz gorących odpadów komunalnych, a w szczególności gorącego popiołu,
- 3) w pojemnikach i workach przeznaczonych do selektywnej zbiórki, odpadów innych niż te, na jakie przeznaczony jest pojemnik lub worek.

2. Mając na uwadze zasady utrzymania czystości i porządku, nie można również:

- 1) wykorzystywać nieczynnych studni do gromadzenia odpadów, nieczystości ciekłych, wód opadowych, nawozów naturalnych,
- 2) samodzielnie opróżniać zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

Rozdział 5.

INNE WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z WOJEWÓDZKIEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

§ 17. 1. Zagospodarowanie zmieszanych odpadów komunalnych musi się być zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIII/1450/17 z dnia 21 grudnia 2017 r.

2. Należy dążyć do:

- 1) zapobiegania powstawaniu odpadów,
- 2) doskonalenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zapewnienia jak najwyższej jakości selektywnie zbieranych odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi,
- 3) zmniejszenia masy powstających odpadów (szczególnie odpadów ulegających biodegradacji) poprzez ograniczenie marnowania żywności, zagospodarowanie bioodpadów powstających w gospodarstwach domowych w miejscu ich powstawania np. w przydomowych kompostownikach,
- 4) wydłużenia życia urządzeń elektrycznych i elektronicznych poprzez naprawy, ponowne użycie oraz tworzenie sieci wymiany w celu ponownego użycia,
- 5) wyeliminowania praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Rozdział 6.

OBOWIĄZKI OSÓB UTRZYMUJĄCYCH ZWIERZĘTA DOMOWE, MAJĄCYCH NA CELU

OCHRONĘ PRZED ZAGROŻENIEM LUB UCIAŹLIWOŚCIĄ DLA LUDZI ORAZ PRZED ZANIECZYSZCZENIEM TERENÓW PRZEZNACZONYCH DLA WSPÓLNEGO UŻYTKU

§ 18. 1. Osoba utrzymująca zwierzę domowe zobowiązana jest utrzymywać je w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia i uciążliwości dla ludzi.

2. Osoba utrzymująca zwierzę domowe, w szczególności mogące stanowić zagrożenie lub uciążliwość dla ludzi, powinna zapewnić utrzymanie zwierzęcia w sposób zapobiegający jego wydostaniu się poza teren nieruchomości, na której jest utrzymywane.

3. Osoba utrzymująca zwierzę domowe zobowiązana jest zapewnić pełny nadzór nad zwierzęciem.

4. Na terenach przeznaczonych do użytku publicznego zwierzę domowe może przebywać wyłącznie pod nadzorem osoby, która jest zdolna do sprawowania pełnej kontroli nad zachowaniem się zwierzęcia.

5. Na terenach przeznaczonych do użytku publicznego psy należy prowadzić na uwięzi, zaś psy należące do ras uznawanych za agresywne oraz psy, które zachowują się agresywnie w stosunku do ludzi i innych zwierząt, należy prowadzić na uwięzi i w kagańcu.

6. Psy można spuszczać ze smyczy i bez kagańca tylko w miejscach mało uczęszczanych przez ludzi.

§ 19. Osobom utrzymującym zwierzę agresywne, w tym agresywnego psa, zaleca się umieszczenie, przy wejściu na teren nieruchomości, widoczną tabliczkę ostrzegawczą, z czytelną informacją o utrzymywaniu zwierzęcia agresywnego, w tym agresywnego psa na terenie nieruchomości.

§ 20. 1. Osoba, z którą przebywa zwierzę na terenach przeznaczonych do użytku publicznego, w szczególności takich jak drogi, chodniki, podwórka, parki i inne tereny zielone, zobowiązana jest do niezwłocznego usunięcia zanieczyszczeń pozostawionych przez zwierzę.

2. Odchody zwierząt należy umieszczać w koszach ulicznych, w pojemnikach na zmieszane odpady komunalne, lub w specjalnie do tego celu przeznaczonych pojemnikach.

3. Obowiązki określone w ust. 1 - 2 nie dotyczą osób korzystających z pomocy psów asystujących.

§ 21. Hodowca zwierząt domowych zobowiązany jest spełniać wymogi określone dla hodujących zwierzęta gospodarskie na obszarach wyłączonych z produkcji rolniczej określonych w § 22.

Rozdział 7.

WYMAGANIA UTRZYMYWANIA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH NA TERENACH WYŁĄCZONYCH Z PRODUKCJI ROLNICZEJ, W TYM TAKŻE ZAKAZU ICH UTRZYMYWANIA NA OKREŚLONYCH OBSZARACH LUB W POSZCZEGÓLNYCH NIERUCHOMOŚCIACH

§ 22. 1. Prowadzący chów zwierząt gospodarskich zobowiązany jest do przestrzegania zapisów niniejszego regulaminu, a także:

- 1) przeprowadzania deratyzacji pomieszczeń, w których prowadzona jest hodowla zwierząt, dwa razy w roku, na zasadach określonych w § 23,
- 2) odchody zwierząt usuwać na bieżąco na tereny do tego przeznaczone zgodnie z odrębnymi przepisami,
- 3) gromadzić odchody zwierzęce w sposób nieuciążliwy dla mieszkańców innych nieruchomości.

2. Posiadacz pszczoł zobowiązany jest przetrzymywać je w ulach, ustawionych w odległości, co najmniej 10 m od granicy nieruchomości w taki sposób, aby wylatujące i przylatujące pszczoły nie stanowiły uciążliwości dla właścicieli nieruchomości sąsiednich.

3. Na terenach ogródków działkowych nie powinno się prowadzić hodowli stwarzającej uciążliwość dla innych użytkowników ogródków działkowych.

4. Zanieczyszczenia spowodowane przez zwierzęta hodowlane w miejscach użyteczności publicznej muszą być usuwane przez właściciela zwierzęcia.

5. Zabrania się:

- 1) wypuszczania drobiu i inwentarza drobnego poza ogrodzony teren hodowli,

2) utrzymywania zwierząt gospodarskich na obszarze zwartych terenów zajętych przez instytucje użyteczności publicznej, centra handlowe, hotele, strefy przemysłowe.

6. Na pozostałych terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, dopuszcza się utrzymanie zwierząt gospodarskich po spełnieniu następujących warunków:

- 1) posiadania budynków inwentarskich lub specjalistycznych systemów otwartych spełniających odrębne przepisy o utrzymaniu zwierząt gospodarskich,
- 2) teren hodowli powinien być ogrodzony,
- 3) zapewnieniu usytuowania budynków inwentarskich lub gospodarczych oraz innych budowli rolniczych i urządzeń budowlanych z nimi związanych, zgodnie z odrębnymi przepisami.

Rozdział 8.

WYZNACZANIE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWEJ DERATYZACJI I TERMINÓW JEJ PRZEPROWADZANIA

§ 23. 1. Co najmniej raz w roku jesienią, należy przeprowadzić deratyzację na terenie nieruchomości, a w pomieszczeniach, w których prowadzona jest hodowla zwierząt, dwa razy w roku tj. jesienią w dniach od 1 do 31 października i wiosną w dniach od 1 do 30 kwietnia. Obowiązek deratyzacji na terenie nieruchomości, w odniesieniu do właścicieli budynków jednorodzinnych, może być realizowany tylko w miarę potrzeby.

2. W przypadku wystąpienia populacji gryzoni, stwarzającej zagrożenie sanitarne, deratyzację należy przeprowadzić niezwłocznie.

Rozdział 9.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 24. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kobierzyce.

§ 25. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc uchwała nr XXII/415/2020 Rady Gminy Kobierzyce z dnia 18 września 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobierzyce oraz wszystkie Uchwały zmieniające do w/w Uchwały.

§ 26. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym województwa Dolnośląskiego z mocą obowiązującą od 1 listopada 2024 r.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Kobierzyce

z dnia.....2024 r.

- 1) Ustala się wzór żółtej naklejki zgodnie z poniższym rysunkiem

Ustala się wzór czerwonej naklejki zgodnie z poniższym rysunkiem

A

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399) - art. 4 ust. 1, 2 i 3, Rada Gminy, po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, jest obowiązana uchwalić Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gmin. W związku z koniecznością dostosowania obecnej uchwały w tej sprawie do zmienionych w tym zakresie przepisów w/w ustawy oraz proponowanych zmian do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, Rada Gminy Kobierzyce musi podjąć nowy Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobierzyce.

W nowym Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kobierzyce w porównaniu do wcześniejszego regulaminu zmienia się:

- zmianę częstotliwości odbioru odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych jednorodzinnych z 1 raz na tydzień na częstotliwość 1 raz na dwa tygodnie;
- uszczegóławia się zapisy w § 2 ust. 3 oraz w § 10 dotyczące sposobu udostępniania pojemników przez mieszkańców firmie odbierającej odpady;
- uszczegóławia się w § 5 zapisy dotyczące uprzątnięcia błota, sniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego ;
- likwiduje się dla wybranych nieruchomości niezamieszkałych pojemnik o pojemności 7000l na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, gdyż nie był on używany przez wskazane podmioty, które wybierały pojemniki 120l, 240l, 660 l, 1100 l;
- poprawia się zapisy § 8 ust. 5 dotyczącego oznakowania pojemników i worków do gromadzenia odpadów komunalnych;
- zmienia się w § 9 ust. 1 pkt 1) ilość litrów na mieszkańca wytwarzanych odpadów komunalnych z 25l przy odbiorze 1 raz na tydzień na ilość 50l przy odbiorze odpadów 1 raz na dwa tygodnie dla zabudowy jednorodzinnej i w ust. 2 przytoczonego paragrafu ilość odpadów z 20l na 25l wytwarzanych odpadów dla zabudowy wielorodzinnej;
- w § 12 ust. 1 poprawia się zapisy dotyczące worków na wymianę dla zabudowy jednorodzinnej, pozostawia się ograniczenie worków na bioodpady na wymianę do 5 szt.;
- w § 12 ust. 2 zmienia się zapisy dotyczące mycia i dezynfekcji wnętrza pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych. Pojemniki na odpady zmieszane i bioodpady będą myte i dezynfekowane 2 razy w roku, pozostałe frakcję odpadów 1 raz w roku;
- poprawia się zapis § 13, dotyczącego utrzymywania miejsca gromadzenia odpadów komunalnych w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym, który należy do właściciela nieruchomości.

- w § 14 likwiduje się odbiór gruzu w zbiórkach akcyjnych i zwiększa się ilość gruzu jaką mieszkaniec może oddać na PSZOK w Kobierzycach (przy oczyszczalni ścieków) z 500kg na 1 tonę rocznie na nieruchomość zamieszkałą.

- poprawia się zapisy § 23 dotyczące obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania;

Ponadto w przedstawionym regulaminie uwzględniono wszystkie jego zmiany, które wynikały z wcześniej podjętych uchwał.